

عنوان مقاله:

بررسی علل پراکندگی جغرافیایی زرتشتیان ایران در قرون اولیه اسلامی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشهای تاریخی ایران و اسلام، دوره 11، شماره 21 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

سید ابوالقاسم فروزانی - دانشیار و عضو هیئت علمی گروه تاریخ دانشگاه شیراز

اکبر حکیمی پور - دانشجوی دکتری دانشگاه شیراز

خلاصه مقاله:

ورود دین اسلام به ایران و گسترش آن به عنوان دین اصلی و رسمی این سرزمین، به مثابه یک تغییر و تحول عمیق اجتماعی، پیروان دین زرتشت را در اقلیت قرار داد. جامعه‌ی زرتشتیان ایران در قرون نخستین اسلامی به عنوان بخشی از جامعه در حال تحول و پویا، دچار دگرگونی‌های نسبتاً زیادی شد. یکی از این تحولات، تغییر در جغرافیای حوزه‌های سکونتی آنان بود. در جامعه اسلامی ایران که از نظر ساختار اجتماعی و مذهبی تحولات بنیادینی را تجربه کرده بود، زرتشتیان ناگزیر از پذیرش قوانین جدید حاکم بر اجتماع در تمام شئون زندگی خویش بودند. بنابراین اقامت در مناطقی را ترجیح می‌دادند که محدودیت کمتری برای آن‌ها ایجاد کند. براین اساس تغییر سکونتگاه‌های زرتشتیان در ایران، تابعی از گسترش و نفوذ اسلام در نواحی مختلف بود. در قرون اولیه اسلامی، گسترش روزافزون دین اسلام و شکل‌گیری فرقه‌ها و نحله‌های اسلامی در ایران، بقای آئین زرتشت را با ابهام مواجه کرده بود. ازاین روی زرتشتیان به عنوان گروهی از اهل ذمه، به دلایلی چون نقش و تاثیر عوامل و مولفه‌های دینی و اعتقادی، تاثیر قیام‌های ایرانیان و میزان انتساب آن مهاجمان به پیروان دین زرتشت از زاویه دید دستگاه خلافت، نقش عوامل اقتصادی و تجاری مناطق سکونتی زرتشتیان، نوع نگرش سرداران عرب نسبت به مناطق مفتوحه و تاثیرات مهاجرت قبایل عرب به ایران، جغرافیای جمعیتی خاصی برای پاسداشت آئین خود برگزیدند. پژوهش حاضر در نظر دارد با استفاده از متون تاریخی و شیوه توصیفی-تحلیلی و نیز با بهره‌گیری از برخی نظریات در باب تغییرات جوامع در مباحث علوم اجتماعی، چگونگی و چرایی پراکندگی جغرافیایی زرتشتیان ایران در سده‌های اول تا چهارم هجری را بررسی نماید.

کلمات کلیدی:

زرتشتیان، ایران، پراکندگی جغرافیایی، قرون نخستین اسلامی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1457571>

